

TÕRVA VALLAVOLIKOGU

VOLIKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Tõrva

12.09.2024 nr 1-1/2024/7

Algus 16.00, lõpp 18.01

Istungit juhatas Tõrva Vallavolikogu esimees Maido Ruusmann, protokollis vallasekretäri abi Eve Eisen

Võtsid osa volikogu liikmed: Heli Holm, Ülle Juht, Karl Kirt, Virgo Kosemets, Ilmar Kõverik, Arnold Looga, Hardo Lust, Enn Mihailov, Harry Mägi, Romet Piller, Rein Reinsalu, Maido Ruusmann, Ahti Saar, Tarmo Tamm, Marge Udras, Indrek Valner, Eero Viisu, Tiiu Vips

Puudusid: Allan Ilisson, Giia Tetlova, Kalle Vister

Istungist võtsid kutsututena osa: vallavanem Helen Elias, abivallavanem Aivar Uibu, abivallavanem Lauri Drubinš, vallavalitsuse liige/vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu, vallasekretär Signe Kiin, avalike suhete spetsialist Marianne Sock, keskkonnaspetsialist Jane Mölder, vallasekretäri abi Eve Eisen

Volikogu esimees avas istungi ja teavitas volikogu liikmeid Virgo Kosemetsa 21.06.2024 esitatud avaldusest, milles palub arvata end välja Tõrva Vallavolikogu EKRE Tõrva osakonna fraktsiooni koosseisust seoses tema lahkumisega erakonnast. Vastavalt Tõrva valla põhimääruse § 25 lõikele 2 on volikogu esimehel kohustus sellest volikogu teavitada.

16:08 – istungile saabus Karl Kirt

Volikogu esimees palus esitada ettepanekud seoses väljasaadetud istungi päevakorraga.

Virgo Kosemets: - seoses päevakorra I punktiga on ettepanek muuta sõnastust järgmiselt „Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu I lugemine“. Tulenevalt valla põhimäärusest saab sellist eelnõu menetleda kahel erineval volikogu istungil.

Maido Ruusmann: - see on õige fakt, et arengukava ja eelarvestrateegiat tuleb menetleda kahel istungil.

Toimus arutelu esitatud ettepaneku osas.

Päevakorrapunkt otsustati sõnastada järgmiselt: „Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu I lugemine ja avalikule väljapanekule suunamine“.

Istungi juhataja pani päevakorra hääletusele.

Otsustati: 17 poolt kinnitada istungi päevakord:

Päevakord:

1. Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu I lugemine ja avalikule väljapanekule suunamine
2. 2024. aasta lisaelarve vastuvõtmine
3. Investeeringulaenu võtmine
4. Tõrva Vallavolikogu 21.11.2017 määruse nr 16 „Tõrva Vallavalitsuse palgajuhend“ muutmine
5. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine
6. Vallavara müük otsustuskorras
7. Riikliku järelevalve ülesannete delegeerimine
8. Vallavanema informatsioon

1. Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu I lugemine ja avalikule väljapanekule suunamine

Ettekandjad: vallavanem Helen Elias

Kaasettekandja: majandus-eelarve komisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Helen Elias: - valla uue arengukava koostamine on saanud hoo sisse ja olen väga tänulik 40-le inimesele, kes olid kohal esimesel kohtumisel. Loodan aktiivset osavõttu järgnevatel kohtumistel.

Praegune arengukava on vana arengukava, mille aastad on muudetud. Arengukava peab kehtima neli aastat. Palun, et suunaksite selle avalikule väljapanekule.

Loodan, et jõudsite eelarvestrateegiasse süveneda ja vaadata, mis siin täpsemalt kirjas on. 2025. aasta põhitegevuse tulude suurenemine on enamjaolt ette nähtud maksutuludest, mis on prognoositud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumist saadud 2024. kevadprognoosi alusel ja maamaksu tõusust. Maamaksu suurenemine tuleb eelkõige põllumaa osas. Nt kui praegu on 12 ha suuruse maaüksuse maamaks 32 eurot aastas, siis uuel aastal hakkaks see olema ca 46 eurot. Ülejäänud osades näete muutusi protsentides. Investeeringud on eraldi välja toodud. Ettepanek on suunata avalikule väljapanekule, kus kõigil on õigus teha ettepanekuid.

Küsimusi ei esitatud.

Istungi juhataja tänas ettekandjat ja andis sõna majandus-eelarve komisjoni esimehele.

Eero Viisu: - arutasime eelnõud majandus-eelarve komisjoni koosolekul, muutsime üht-teist. Ettepanek on suunata avalikule väljapanekule.

Maido Ruusmann: - teatud muudatused viiakse sisse avaliku väljapaneku ajal.

Küsimusi ei esitatud.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Otsustati: võtta vastu otsus nr 12 „Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu avalikule väljapanekule suunamine“.

Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 17.

2. 2024. aasta lisaeelarve vastuvõtmine

Ettekandja: vallavanem Helen Elias

Kaasettekandja: majandus-eelarve komisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Helen Elias: - meil on olnud tublid projektikirjutajad ja tegemist on põhiliselt sihtotstarbeliste toetustega. Lisaks on ka üks kontode ridade vaheline muudatus.

Küsimusi ei esitatud.

Istungi juhataja tänas ettekandjat ja andis sõna kaasettekandjale.

Majandus-eelarve komisjoni esimees palus lisaeelarve vastu võtta.

Küsimusi ei esitatud.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu määrus nr 7 „2024. aasta lisaeelarve vastuvõtmine“. Määrus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 17.

3. Investeeringulaenu võtmine

Ettekandja: vallavanem Helen Elias

Kaasettekandja: majandus-eelarve komisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Helen Elias: - investeeringulaenu puudutab eelarves ettenähtud laenu välja võtmist summas kuni 239 000 eurot, mis läheb eelkõige Tõrva Gümnaasiumi B korpuse rekonstrueerimiseks.

Küsimused

Karl Kirt: - kuigi Tõrva valla põhimäärus ei nõua seletuskirja lisamist, et teaksime, milleks laenu võetakse, võiks lisada siiski selgituse, kuhu 293 000 eurot läheb. Paluks edaspidi lisada lühike selgitus.

Maido Ruusmann: - märkus üldises mõttes on asjakohane, et päevakorrapunktid, mis tulevad volikogusse, võiksid sisaldada selget seletuskirja. See lihtsustaks ka istungi menetlust.

Ülle Juht: - kas 293 000 eurot läheb vaid gümnaasiumile?

Helen Elias: - omaosalus oli meil gümnaasiumi osas isegi suurem kui antud summa. Laenu on investeeringute tagamiseks.

Ülle Juht: - kas taotletav summa tagab, et saame gümnaasiumis tööd tehtud?

Helen Elias: - tegelikult loodame, et ei pea kogu summat välja võtma.

Maido Ruusmann: - kui võtame eelarves kajastatava laenu, ei ole see sihtotstarbeliselt seotud, vaid sellega tasandatakse kulude ja tulude vahet.

Tarmo Tamm: - laenu on ikkagi investeeringute katteks?

Helen Elias: - jah, investeeringute katteks, mitte põhitegevuse kulude katteks.

Maido Ruusmann: - erinevalt keskvalitsusest kohalikud omavalitsused põhitegevuseks laenu võtta ei saa.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta vastu otsus nr 13 „Investeeringislaenu võtmine“. Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 17.

4. Tõrva Vallavolikogu 21.11.2017 määruse nr 16 „Tõrva Vallavalitsuse palgajuhend“ muutmine

Ettekandja: vallavanem Helen Elias

Kaasettekandja: majandus-eelarve komisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Helen Elias: - palume volikogul muuta palgajuhend nii, et paragrahv 9 lõige 1, mis sätestab töötasu väljamaksmise aja, oleks edaspidi hiljemalt järgneva kuu viiendal päeval. See on vajalik seetõttu, et sel ajal laekuvad meile ka erinevad riiklikud toetused. See aitab likviidsust paremini jaotada ja tagab, et kõik maksed saaksid õigeaegselt sooritatud.

Küsimused

Tarmo Tamm: - majandus-eelarve komisjonis oli selles küsimuses volikogu esimehel hea sõnavõtt – detsembri palga saab inimene kätte siis alles 5. jaanuaril?

Maido Ruusmann: - see on vallavalitsuse ettepanek.

Istungi juhataja tänas ettekandjat ja andis sõna kaasettekandjale.

Eero Viisu: - majandus-eelarve komisjoni ettepanek on eelnõu määrusena vastu võtta.

Küsimusi ei esitatud.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu määrus nr 8 „Tõrva Vallavolikogu 21.11.2017 määruse nr 16 „Tõrva Vallavalitsuse palgajuhend“ muutmine“. Määrus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 17.

5. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine

Ettekandja: keskkonnaspetsialist Jane Mölder

Kaasettekandja: planeeringu-vallavara komisjoni esimees Hardo Lust

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna keskkonnaspetsialistile.

Jane Mölder: - eriplaneeringu eesmärk on võimalike tuuleparkide rajamine arendajate poolt väljapakutud aladele. Käesoleva eriplaneeringu algatamisest on huvitatud kolm arendajat. Planeeringualasid on kokku kolm ja need on lisatud otsuse eelnõule. Üks ala puudutab Karjatnurme-Helme vahelist ala, mis on ca 16,7 km² suurune, teine ala on Voorbahi piirkond, mis on ca 1,55 km², kolmas ala on Reti piirkonnas, mis on ca 0,34 km² suurune. See on ühtlasi ka Viljandi tuulepargi arenduse laiendus. Menetluse kestel on arendajad mitmeid kordi alasid muutnud. Esimene taotlus laekus 2023. aasta augustis ja viimane septembris 2024. Tõrva Vallavalitsus on korraldanud elanike informeerimiseks kaks infopäeva, millest esimene toimus 5. detsembril, kus osalesid ka kliimaministeeriumi esindaja ja arendajad. Teine infopäev toimus 10. juunil, kus olid kohal arendajad, kes tutvustasid konkreetseid plaane ja alasid kuhu

tuulepargid rajada. Pärast infopäeva kutsusime eelnimetatud piirkondade elanikke üles avaldama oma meelsust tuuleparkide rajamise osas. Meile laekus kokku 20 erinevat arvamust 58 inimese poolt.

Informatsiooni oleme jaganud ka kohaliku lehe kaudu. Kogu info eriplaneeringu kohta on avaldatud valla kodulehel.

Küsimused

Karl Kirt: - milline on kulu Tõrva vallale seoses hanke korraldamisega? Millised on kasutegurid Tõrva vallale lisaks tuulepargi talumisele?

Helen Elias: - otsest kulu meile ei tule, välja arvatud ametniku töötunnid. Omavalitsusele on ette nähtud talumistasu. Kui jõuame kunagi staadiumisse, kus uuringud on tehtud ja me eriplaneeringu algatame, siis on naabervaldade näitel võimalik teha kokkuleppeid kogukonna hüvanguks. See on aga tulevikuprotsessis läbirääkimiste küsimus.

Maido Ruusmann: - et mõnedes piirkondades on eriarvamused üleval, siis volikogu esimehena eelistan, et neid ei jääks. Üks moment on see, mida kogukond talumise eest vastu saab. Vaadates kooskõlastuslehte, kus on üleval kõige rohkem pingeid, see on Ritsu piirkonnas, on inimesed viidanud, et tuuliku juurest peaks minema kaabel Ritsu tööstusparki, võimaldades seal odavat elektrit. Palusin selle kohta selgitust, et ei oleks nii, et alguses kaablit lubatakse, aga pärast kui tuulepark on valmis, tekib küsimus, kes teeb? Arendaja oli nõus, et kui läheb lepingu sõlmimiseks, on ta nõus oma kuludega kaabli tööstusparki viima.

Enn Mihailov: - juhtusin kunagi olema Šotimaal, kui eramaale taheti paigaldada tuulegeneraatorit, siis lepiti omanikuga kokku, et maa omanik saab 10% kasumist. Seda võiks rakendada ka Eestis.

Karl Kirt: - selline näide on Mulgi Elamuskeskuse näol olemas. Talumiskohustus on pikk, kui see peaks niimoodi minema. Kas mitmekümneks aastaks maa äraandmine on seda asja väärt? Peame mõtlema ka enda peale. See tekitab vastuolulisi arvamusi. See on väga pikk ja põhjanev otsus. Kas oleme kindlad, et me seda tahame? Kohalikel elanikel ja ka siin volikogu laua taga on küsimusi palju. Küsimus on, mis me tegelikult maa äraandmise eest saame? Maa on väga väärtuslik vara ja tekitab minus küll küsimusi. Tahaks kinnitust, kas saame odavat elektrit või anname lihtsalt ära. Ettevõtted saavad raha, müüvad võrku ja jätkub sama börsi nali, et inimesed peavad iga päev vaatama, millal pesu pesta või süüa teha. See on küsimus, mis tuleb selgeks teha enne, kui me teele asume.

16:40 – istungile saabus Arnold Looga.

Maido Ruusmann: - tuleks tagasi päevakorrapunkti juurde, mis räägib eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest, mis protsessiliselt tähendab seda, et kui me täna eriplaneeringu algatame, hakkab töö pihta. Olen nõus, et kui planeering on algatatud, on see märgiline verstapost. See ei mõjuta seda, mida volinik Kirt välja tõi. Planeeringu alusel tehtava elluviimine võib luhtuda erinevate uuringute tulemusel. Probleem võib tulla linnu-uuringutest jne. See, palju Eestis peaks tuulikuid olema, mis on nende mõju ja mis me nende eest saame, on laiem küsimus. Teistpidi roheelektter toob Eestisse tööstusinvesteeringuid. On plussid ja miinused, aga see ei ole päevakorrapunkti teema.

Istungi juhataja tänas ettekandjat ja andis sõna kaasettekandjale.

Hardo Lust: - teema on hell. Käies Saarde vallas nägime, et ühe tuuliku alla läheb 2000–2500 m², mille ümber olid viljapõllud, kus tööd käisid. Pigem on tegemist muude aspektidega, mis võivad põhjustada inimeste vastuseisu. Planeeringu-vallavara komisjonis oli elav arutelu. Komisjon suunas eelnõu ikkagi volikokku. Poolt oli 4, vastu oli 1 ja erapooletuid oli 1. Ettepanek on algatada eriplaneeringu koostamine.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Küsimused

Virgo Kosemets: - juhin tähelepanu, et vallavalitsus tulles vastu inimestele, kes elavad tuulikute arenduspiirkonnas ja kelle elu see võib mõjutada, andis võimaluse avaldada oma seisukohta. Selle kohta koostas vallavalitsus tabeli, millest näen, et inimesed olid valdavalt vastu. Kui see võimalus anti, sai täpsustatud, kas nende hoiak on siduv. Sain tookord vallavalitsuse liikmetelt vastuse, et kui ollakse vastu, siis ei algatata. Kokkuvõtete järgi, mis meile esitati, on Kirikuküla ja Voorbahi osas elanikud vastu. Kui oleme sõnapidajad, ei tohiks vastu võtta otsust seal planeeringut algatada.

Maido Ruusmann: - kas on olnud väga selgesõnalisi väiteid, et kui inimesed on vastu, siis ei algatata?

Helen Elias: - on olnud palju infopäevi ja kui palju on nendel osalenud volikogu liikmeid, et neid küsimusi küsida ja saada vastuseid, on minu hinnangul natukene kurb. Viimasel infopäeval, kus käisid rääkimas arendajad, sai öeldud, et kui selles piirkonnas on protsentuaalselt vastu suur hulk elanikke nagu juhtus Rulli külas, siis planeeringut ei algatata. Näiteks kui piirkonnas on 200 elanikku ja neist 5 on vastu, siis meil ei ole tulenevalt planeerimisest võimalik öelda, et avalik huvi on piisav, et eriplaneeringut mitte algatada.

Jane Mölder: - kui lugeda numeroloogiliselt, oli vastuseisu rohkem, aga tuleb ka vaadata, mida inimesed on põhjenduseks pannud. Kui on kirjas, et mulle ei meeldi, ei saa seda tõsise vastuväitena võtta. Samuti on tabelis elanikud, kes seal enam ei ela. Tabel vajab põhjalikumat süvenemist ja tuleb vaadata, mida inimesed on kirjutanud. Karjatnurme-Helme piirkonnas oli vastu kuus majapidamist, kahe kilomeetri raadiuses on aga 70 majapidamist. Kui me võrdleme neid arve, on vastuväidete osakaal väike.

Maido Ruusmann: - parem, kui pinged õhku ei jää. Seetõttu tulebki tõsiselt kaaluda, mis need riived olla võivad – visuaalne, mürariive. Tõrva valla elanikel peab olema kasvõi kaudne kaasarääkimise võimalus. See on Tõrva valla küsimus. Ka siin volikogus on kaalutusõigus neid kogumis hinnata. Ja nii nagu ütles eelarve-vallavara komisjoni esimees, oli ka komisjonis elav arutelu, toimus hääletus ja tuli ettepanek asuda ikkagi esimese etapi juurde, milleks on eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine. Edasistes faasides loodetavasti, kui uuringutest tuleneb, et sellega on võimalik edasi minna, siis arvan, et kõigil võiks olla üks sõnum - proovida leida kompromiss kogukonnaga.

Arnold Looga: - mulle on õpetatud seda, et „ei“ on ei ja „ja“ on ja. Kui inimesed on öelnud „ei“, siis miks nad peavad põhjendama, kust see „ei“ väide on tulnud ja tegijad vennad ei põhjenda midagi, siis sel „ei“-l ja „ja“-l ei ole mitte mingisugust tähendust.

Indrek Valner: - need, kes on andnud oma maale nõusoleku, neil on talumistasu. Kas „jah“ vastused on ka kirjas?

Jane Mölder: - Voorbahi piirkonnas tuli palju „jah“ vastuseid. Karjatnurme piirkonnas ei tulnud ühtegi.

Tarmo Tamm: - kui käisite Saarde vallas, kas saite kokku valla ametnikega, kas saite rääkida ka nende inimestega, kes seal lähedal elavad? Mis on nende arvamus?

Hardo Lust: - valla ametnik tutvustas nende kogemust. Kohalike elanikega ei vestelnud. Tänapäeval on tehnoloogia areng väga palju edasi läinud ja tuulikutel on heli n.ö maha võetud. Pigem on visuaalne reostus või päikesevarjutus, mis võib olla kõige suurem probleem. Nii nagu arendajad on koosolekutel rääkinud, on alguses keskkonnamõjude hindamine ja alles siis selgub, kuhu tuulikud paigaldatakse.

Tarmo Tamm: - volikogu esimees ütles õigesti, et see on kogu Tõrva valla küsimus. See, et ma koosolekutel kohal ei käi, ei tähenda, et ma ei ole kursis. Kui „jah“ vastuseid ei kirjutata ja „ei“

vastuseid on vähe, on vallas ju kinnistute ja elanike andmed. Saab teha kirjaliku pöördumise ja saab vastuse. Selle järgi saab elanikkonna seisukoha.

Jane Mölder: - seda tehakse siis, kui keskkonnamõtjude aruanne on valmis ja kõikidele saadetakse teavitused ning nad saavad kaasa rääkida.

Signe Kiin: - seda tehakse siis, kui alad, kuhu tuulikuid planeeritakse on täpsustunud.

Maido Ruusmann: - Tarmo mõte on õige, kaasata inimesi võimalikult varases etapis, aga olen nõus ka selgitusega, et see ala on nii suur – räägime kümnetest ruutkilomeetritest.

Aivar Uibu: - esimene eriplaneering, mille algatasime, seal on uuringud lõppjärgus. Algatades oli seal territooriumi suurus 115 km², millest on täna alles jäänud 20,23 km². Uuringute tulemusena alad vähenevad.

Tarmo Tamm: - mind huvitab, kui kaugele müra kandub, visuaalne nägemus. Need asjad peaks olema inimestele kättesaadavad.

Aivar Uibu: - hetkel ei ole kõikide inimestega suheldud, küll on arendaja suhelnud nende inimestega, kellest ühe kilomeetri raadiusse jääb tuulik.

Tarmo Tamm: - omavalitsus peab seisma oma inimeste eest.

Maido Ruusmann: - on selge, et omavalitsus peab oma inimeste eest seisma ja olen kindel, et vallavalitsus on ka seisnud.

Otsustati: võtta vastu otsus nr 14 „Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamine“.

Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 11, vastu 6, erapooletuid 1.

6. Vallavara müük otsustuskorras

Ettekandja: vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallamajanduse osakonna juhatajale.

Tõnu Jaansalu: - Tartu tn 20 kinnistu sai suunatud müüki jaanuari volikogu istungil alghinnaga 130 000 eurot. Alghind tulenes hindamise aktist. Otsustas volikogu, sest alghind oli üle 65 000 euro. Volikogu otsuses oli, et vallavalitsusel on õigus hinda alandada. Müügikuulutus oli üleval osta.ee keskkonnas ning kv.ee keskkonnas, samuti Facebookis. Veebruaris enampakkumine nurjus, kuna ei olnud ühtegi pakkumist. Märtsis alandasime hinda 115 000 euroni, ühtegi pakkujat ei olnud. Aprillis alandasime hinda 99 000 euroni. Mais alandasime hinda 89 000 euroni. Juunis alandasime hinda 79 000 euroni. Kõik enampakkumised nurjusid, kuna ei olnud ühtegi pakkujat. Vallavalitsus arutas, kas lasta hinda veelkord alla või proovida müüa siiski hinnaga 79 000 eurot. Selle hinnaga ostmiseks oleme saanud avalduse Venso Ehituselt. Tegemist on kohaliku ettevõtjaga, kelleks on Andrus Sock. Selle kinnistu vastu on olnud äärmiselt väike huvi. Rohkem pakkujaid ei ole olnud. Olen seda meelt, et hind on õiglane ja alternatiive meil ei ole. Ettepanek on kinnistu müüa otsustuskorras hinnaga 79 000 eurot.

Küsimused

Arnold Looga: - minu ettepanek on see müügiprotsess külmutada. Vaadates kv.ee pakkumisi, siis sellise suuruse ja asukohaga krundi hind on naeruväärne. Jätame hoone kõrvale, saame tuua kopa ja teha nii nagu tegime Patküla kooliga. See krunt on rohkem väärt. Me ei ole nii rikkad, et saame teha sellist kingitust. Vaatame tõe näkku, võib-olla leiame teise lahenduse.

Tõnu Jaansalu: - turuhind on jõudnud sellise numbrini. Oleksin hea meelega 130 000 euroga maha müünud, aga tahtjaid ei olnud. Protsess on käinud üle poole aasta. Nüüd on esimene tahtja, kes soovib osta hinnaga 79 000 eurot. See tähendab, et turuhind ongi selline.

Tiiu Vips: - kas on teada, mida ostja plaanib kinnistuga teha?

Tõnu Jaansalu: - täpselt ei tea. Ta kasutab seda ettevõtluseks.

Rein Reinsalu: - vastuseks Arnoldile, kes maksab hoone kulud?

Ilmar Kõverik: - kui müügiotsustamine toimub, kas on nõue, et peab vana ajaloolise Helme vallamaja säilitama või on õigus see lammutada?

Tõnu Jaansalu: - sellist nõuet ei ole. Hoone ei ole ka muinsuskaitse all.

Ilmar Kõverik: - me ei tohiks oma linna ajaloolisi kultuuriväärtuslikke hooneid lammutada. Ta peaks selle hoone säilitama. Seal on krundi küll, kus laiendada, juurde ehitada.

Maido Ruusmann: - kui volikogu otsustab müüa, annab Tõnu volikogu liikme sõnumi edasi.

Virgo Kosemets: - lisaks krundi väärtusele, on seal ka elektrivarustus. Olen päri, kui hooned on nullväärtusega, ongi see õiglane hind. Küsimus on selles, et kui Tõrva vallal endal on vaja Tõrva linnas mingit arendust, on tegemist magusa kohaga. On vesi- ja kanalisatsioon, internetiühendus ja ta on meil olemas. Kui me selle ära anname, ei ole vaja hooneid kütta ega üleval pidada. Kui oleme nii veendunud, et hoonet vaja ei ole, ongi variant nagu Arnold ütles, jätame tühja maa ja meil ei ole mingeid kulusid. On olemas perspektiivne koht.

Karl Kirt: - juulis tuli kiri ühelt ettevõttelt, kuigi isik on sama ja septembri alguses teiselt ettevõttelt. Miks ettevõtte vahetus?

Tõnu Jaansalu: - sama ettevõtja tegi alguses avalduse ühe ettevõtte nimel, hiljem teise ettevõtte nimel. Miks nii, ei oska öelda.

Virgo Kosemets: - kui otsustame müüa, kas meil on õigus müügiotsustamises juures teha siduvaid klausleid, näiteks ei tohi kinnistut kohe edasi müüa või peab mingisuguse aja jooksul midagi tegema?

Tõnu Jaansalu: - oleme selliste tingimustega hooneid müünud. Teades kohalikku ettevõtjat, ei osta ta seda seisma ega lagunema.

Istungi juhataja tänas ettekandjat ja andis sõna planeeringu-vallavara komisjoni esimehele.

Hardo Lust: - jõudsime komisjonis otsusele müüa.

Enn Mihailov: - oleme juba ühe korra otsustanud, tingimused oleks pidanud seadma siis. Kui protsess käib, hakkame seadma mingeid tingimusi. Nii jätame endast kohtlase mulje.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Maido Ruusmann: - seisukohad on jäänud võrreldes aasta algusega suhteliselt samaks: kulud, perspektiivi vaated.

Otsustati: võtta vastu otsus nr 15 „Vallavara müük otsustuskorras“.

Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 13, vastu 2, erapooletuid 3.

7. Riikliku järelevalve ülesannete delegeerimine

Ettekandja: vallasekretär Signe Kiin

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallasekretärile.

Signe Kiin: - kohalik omavalitsus teostab lisaks muudele järelevalvetele ka riiklikku järelevalvet vastavalt eriseadustega antud pädevusele. See on järelevalve liik, mille eesmärk on kaitsta avalikku korda. See on ametniku tegevus selleks, et ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrariikkumine.

Riiklikku järelevalvet saame kasutada ka meie enda poolt kehtestatud kordade täitmise tagamiseks. Nendeks eeskirjadeks on näiteks lemmikloomade pidamise eeskiri, heakorraeeskiri ja muu selline. Lisaks on ka eriseadustes välja toodud, millistes valdkondades on kohalikul

omavalitsusel järelevalve tegemise õigus. Riikliku järelevalve meetmeks on näiteks ettekirjutus. Kui ettekirjutus jäetakse täitmata, on võimalus määrata sunniraha. Siiani ei ole olnud vajadust riikliku järelevalve menetlemiseks. Enamasti saab asjad korda märgukirjaga ja inimesega suheldes. Viimasel ajal on tekkinud olukordi, kus me näeme, et meil võib see vajadus tekkida ja mõne juhtumi puhul peame hakkama rakendama ka ettekirjutust. Et ametnikel oleks võimalik seda teha, on ettepanek delegeerida seadusega kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse üksuse või kohaliku omavalitsuse organi pädevusse antud riikliku järelevalve ülesannete täitmine Tõrva Vallavalitsusele, kellel on õigus määrata konkreetsed ametnikud valdkondade kaupa, kes saavad seda menetlust läbi viia.

Küsimused

Hardo Lust: - millises valdkonnas on vaja seda kasutada?

Signe Kiin: - hulkuvad koerad. Täna saab kohalik omavalitsus või politsei menetleda väärteomenetluse korras vaid siis, kui on tekkinud mingisugune kahju, näiteks, kui kedagi on hammustatud või kellegi teist koera on rünnanud. Siis on võimalik trahvida. Enne kui kahju on tekkinud, ei saa midagi teha. Kui on fikseeritud, et koer hulgub, on võimalik teha ettekirjutus. Kui ettekirjutust ei täideta, on võimalik määrata sunniraha, mida saab rakendada ka korduvalt. Riikliku järelevalve eesmärk on hoida ära ohu realiseerumine.

Virgo Kosemets: - kas see käib ka trummitagujate kohta, kes öösel rahval magada ei lase?

Signe Kiin: - peab vaatama korrakaitseadusest, pigem on see politsei teema, kes saab seda menetleda.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu määrus nr 9 „Riikliku järelevalve ülesannete delegeerimine“.

Määrus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 17, erapooletuid 1.

8. Vallavanema informatsioon

Ettekandja: vallavanem Helen Elias

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Helen Elias: - informatsioon on ette saadetud ja seda ümber rääkima ei hakka. Toon välja olulisema arendustegevuse poolelt. Oleme esitanud erinevaid taotlusi ja saanud enamjaolt positiivsed otsused. Kahe objekti puhul aga kahjuks ka negatiivsed. Üks puudutab Ala-Taagepera kergliiklustee rajamist, mis sai mitterahastamise otsuse juba teist korda. Põhjus tuleneb sellest, et meede näeb ette teatud elanike arvu, et toetusele üldse kvalifitseeruda. Meie proovisime tuua sisse selle, et piirkonnas arenenud turism on suurendanud liikluskoormust. Oleme andnud RTK-le tagasiside. Menetleja ütles, et saab aru, et väikestes hajaasustusega piirkondades ei olegi võimalik sellest meetmest hetkel raha taotleda ning meetmes tuleks teha mingisuguseid muutusi.

Lähme tegema taotlust Helme sotsiaalmaja osas, mis oleks kogukonna hoone, kus saaksid väärikalt vananeda inimesed, kes ei vaja hooldekodu vaid mingil määral toetust. Selleks oleme rahastuse saanud. Selle projekti abikõlblikkuse periood on 2028. aasta lõpp. Selle tegevusega võiks edasi minna aastal 2026.

Kurb, et jäime ilma Hummuli mõisa energiatõhususe rahastusest. See oli meede, kus omaosalust ei olnud. Rahastusest jäime ilma energიაauditis oleva vea tõttu. Õnneks oleme saanud tagasiside, et see meede tuleb uuesti ja loodame Hummuli mõisa energiatõhusamaks muutmist uuesti taotlema minna. Oleme leidnud uue partneri, kes teeb meile uue energiaauditi.

Samasse meetmesse esitasime ka kinohoone energiatõhusamaks muutmise taotluse kaugküttega liitumise näol. Rakendusasutus vastas, et otsus tehakse septembrikuu jooksul.

Rahastatud on Vanamõisa hüppetorni rekonstrueerimise taotlus. Käimas on hanke ettevalmistamine, et saaksime aasta lõpus ehitustöödega alustada ja suvele vastu minnes torni avada.

Mulgi Leader – kolme omavalitsuse ühine, Mulgimaa väravate projekt, siin on tööde tegija leitud. Selle projektiga tulevad mulgi raamid sarnaselt National Geographiku kollastele raamidele.

Mulgi akende projektis oli meie osalusena ette nähtud 10 000 eurot. Üks pakkuja on kvalifitseerunud. Temaga läheme edasi läbirääkimistesse.

Avanemas on piirkondlik Leader meede ja tahame sinna esitada erinevaid mänguväljakuid ning noortekeskuse skatepargi.

Käivad ettevalmistused kõrtsihoone osas, kõrtsihoone ümberkujundamine multifunktsionaalseks meelelahutus- ja vabaajakeskuseks. See meede peaks avanema oktoobris.

Avalikest suhetest niipalju, et meie tublil avalike suhete spetsialistil Mariannel on viimane tööpäev 18. oktoobril. Eelmisel ja sel nädalal on toimunud uue potentsiaalse kandidaadiga töövestlused, kellele on tehtud tööpakkumine. Loodame peagi jagada ka tema nime.

Soovitan vaadata hallil väljakul üleval olevat astronoomiaklubi näitust. Nüüdsest on seal võimalik vaadata ka Tõrva Tule-Päevade raames aastast 2020 ja varem tehtud pilte.

On kirjutatud erinevaid projekte, on toimunud erinevaid sündmusi.

Tulumaks on laekunud nii nagu oleme eelarves planeerinud.

Küsimused

Virgo Kosemets: - kas kergliiklusteed on perspektiivitud?

Helen Elias: - kui meede jääb sellisel kujul, et vaadatakse kilomeetri raadiuses olevat elanike arvu, siis jah. Kirjeldasime, et inimesi liigub teel palju ja teel ei ole turvaline liigelda. Meie poolt on läinud tagasiside, et meetme tingimused võiks üle vaadata. Konkreetse menetleja poolt tuli vastus, et nad nõustuvad. Soovime, et ministeerium ja rakendusasutus meetme tingimusi muudaks.

Virgo Kosemets: - meil oli veel üks kergliiklustee – Tõrva-Patküla. Ilmselt on mõlemale teele tehtud projekt. Mis need projektid maksma läksid?

Maido Ruusmann: - Tõrva-Patküla kergliiklustee osas ehitusprojektini ei jõutud, kuna tekkis konflikt. Ala-Taagepera osas ei oleks lootusetu. Proovime, äkki saame rakendusüksuse ja määruse andja poolt mõistmist. Täna on faktiliselt teada, et Taagepera lossi juurde tehtud võlupark on toonud enam kui 100 000 inimest pooleteise kuuga. On teada, et võlupark avatakse uuesti 1. detsembril ja ka järgmise aasta juunis. Seega risk turvalisuse mõttes on seal karjuv. Meil on seal Mulgi keskus, meil on seal loss ning loomulikult inimesed liiguvad. Samuti liiguvad töötajad. Loodame, et võetakse arvesse ka kergliiklustee teisi kasutajaid, mitte vaid rahvastikuregripõhiseid.

Heli Holm: - eile toimus kinomajas Terviseagentuuri ja Tervisekassa üritus. Paluks sellest sündmusest väikest ülevaadet, kuna ei saanud tööülesannete tõttu seal osaleda.

Lauri Drubinš: - Terviseagentuuri tööga oldi rahul. Perearst andis ülevaate, mistõttu on esinenud teatud viivitusi ja kuidas protsess käib. Märkimisväärse pahameele sai aga kõnekeskus. Tervisekeskus andis ülevaate uutest teenustest, mida juba rakendatakse või on tulemas.

Heli Holm: - kuna kõnekeskusega on probleeme, kas võeti Tervisekassa poolt vastu mingeid otsuseid? Kas selles osas toimub mingi muudatus, et see teenus ikkagi paraneks?

Lauri Drubinš: - Terviseagentuur väidab ise, et nad on kõikidele klientidele tagasi helistanud. Neil on helistamise tähtajad. Kui kätte ei saa, saadetakse sõnum. Kõikide klientide logid on olemas. Väideti, et see probleem ei saa olla tõsine. Tervisekassa esindaja kinnitas, et nad kontrollivad seda.

Tiiu Vips: - selgitati, et kui tähtaegadel ei ole vastatud, siis võtta ühendust ja öelda, et ei ole saanud kas retsepti pikendada või ennast arsti juurde registreerida.

Helen Elias: - saime mais-juunis väiksemas ringis kokku – Tervisekassa, Tervisekeskuse juhataja ja mina ning tõime konkreetseid näiteid, kus inimesele ei ole tagasi helistatud ja siis Terviseagentuur lubas, et nad võtavad kõnekeskuse teema üksipulgi lahti, analüüsivad seda ja on valmis seda ümber mõtestama.

Maido Ruusmann: - saan aru, et seal on ikkagi vajakajäämisi. Ehk aitab see, kui annate julgesti märku. Kutsume nad uuesti volikokku. Küsime nii Tervisekassalt kui Terviseagentuurilt. Nemad ju teenindavad meie inimesi.

Heli Holm: - olin eile tööülesannetega hõivatud, hõivatud patsiendiga, kes käis eelmisel nädalal Terviseagentuuris vastuvõtul. Talle öeldi, et esmaspäeval võetakse temaga telefoni teel ühendust. Esmaspäeval ei helistatud, teisipäeval ei helistatud. Kolmapäeval helistas kiirabisse ja viisime ta haiglasse, kuhu ta jäi. Ettepanek on Terviseagentuurile, et nad teeksid oma kõnekeskuse, et kaks töötajat, kes seal on, võtaksid meie piirkonna inimeste kõnesid vastu. Ei ole vaja seda üle-eestilist kõnekeskust, kus võtab vastu vene keelt kõnelev inimene ja ütleb – ma ei tea, mis teil seal Tõrvas toimub.

Maido Ruusmann: - kuidas seisukohad on? Saame teha volikogu seisukoha ja edastada selle.

Heli Holm: - esimesel kohtumisel räägiti oma kõnekeskusest.

Maido Ruusmann: - see on koht, kus meie mäletame, et meile räägiti. Terviseagentuur on seisukohal, et ei rääkinud, Tervisekassa esindaja Marko Tähnas on kahe vahel. Teeme volikogu poolt konkreetse palve.

Romet Piller: - on pöördunud Helme koguduse poole, kuna kalmistu juures olev tualett on väga halvas seisus. Kirikuõpetaja on öelnud, et on pöördunud valla poole. Kas on sellega tegeletud?

Helen Elias: - sellega tegeletud ei ole. Läksin ise mööda ja nägin, et see on kehvast seisus. Peame selle üle vaatama.

Tõnu Jaansalu: - vaatame üle, mis lahendus on.

Karl Kirt: - minul on küsimus seoses Mulgimaa Arenduskojaga, kus oleme osalised. Augusti lõpus tuli kuulutus, et otsitakse Mulgimaa Arenduskojale juhti. Olen olnud seitse aastat volikogu liige ja seal on olnud selle aja jooksu rohkem kui seitse juhti. Selle all kannatab strateegia rakendamine. Mis on põhjused, et juhtide vahetus käib nii ruttu? Kaks-kolm aastat ei ole saanud Leader projekte teha.

Maido Ruusmann: - ajagraafik juhtide vahetusest mõjutatud ei ole. Miks juhid vahetuvad, selleks on erinevad põhjused. Olen olnud selle organisatsiooni aseesimees aastast 2015. Nii hull see olukord ei ole. Seitset juhti ei ole olnud. Vahetusi on olnud viimasel ajal. Kohti, mis ootavad helgeid päid, on tervikuna palju. Rääkides ka ettevõtjatega, on puudu väärt inimesed, kes tahaksid nendes positsioonides ennast teostada. Leader meetmel on väga selged voorud. Voorud on toimunud, rahad on kasutatud. See, et vahepeal ei ole voore olnud, ei tähenda seda, et asi on juhatajates. See ei ole Leader-i küsimus vaid see, et läksime uude rahastamisperioodi. Üheski Leader tegevusgrupis ei ole vahepeal voore olnud. Rahavool võiks olla ühtlane, kuid üleminekud ühest perioodist teise võtavad aega.

Tarmo Tamm: - kus tänasel päeval asub Tõrvas infopunkt?

Helen Elias: - praegu meil ametlikku infopunkti ei ole. Veemõnulas on erinevad brošüürid.

Tarmo Tamm: - palun võtke maha infotahvel, kus on kirjas Valga tn 1. Valga poolt Tõrva sisse sõites seisab infotahvel spordisaali kõrval.

Helen Elias: - aitäh info eest, võtame maha.

Tarmo Tamm: - Helme mõisahoone müüdi maha ja mõisale on juurde pandud üks kinnistu. On inimestepoolne tagasiside, et mänguväljak, mis on sellel platsil, sinna igauks minna ei või. Kuidas sai vallavalitsuse poolelt täiendav maatükk? Tahaks saada põhjendust kasvõi järgmises volikogus. Volikogust ei ole see läbi käinud.

Helen Elias: - maatükk mõõdeti juurde seetõttu, et Helme mõisa kinnistul oli väga vähe maad. Selleks, et leida potentsiaalset ostjat otsustas vallavalitsus anda Helme mõisale maad juurde. See,

et mänguväljakul käia ei lubata, tuleb nendega läbi rääkida. Läheme Leader meetmest taotlema rahastust, et teha mänguväljak hoopis sinna kõrvale.

Tõnu Jaansalu: - olen potentsiaalsete omanikega suhelnud. Kuu aega tagasi oli tuli ja käisin kohapeal. Selgitasin, et tegemist on valla maaga. Liivakastid viime ära. Kirjutame projektitaotluse, et teha Helmesse korralik laste mänguväljak. Need asjad lahendame.

Maido Ruusmann: - vaatasin postitust murelikult. Tegemist on muinsuskaitse all oleva hoonega, mille müügile seati teatud tingimused. Täna on see meie vara. Kas seal võib olla olukord, kus hoogtöö vaim saab läbi ja hoone tehakse muinsuskaitse osas hullemaks?

Tõnu Jaansalu: - oma maja näitel tean, mida rekonstrueerimine tähendab. Olen mures. Kui meile tehti ettepanek ostmiseks, kirjutasin kirja ja küsisin, kas olete ikka kõik läbi mõelnud? Kirjutasin, et on ostutingimused, on muinsuskaitse, investeerimiskohustused. Vastus tuli, jah on. Muinsuskaitsega sai ostjad kohe kokku viidud. Muinsuskaitse on käinud mitu korda kohal ja on lubanud, et omanikuks saades on neid võimalik toetada. Teiselt poolt on tohutult koristatud ja koostöö muinsuskaitsega on olemas.

Tarmo Tamm: - kuidas nad sisse said? Kas on leping?

Tõnu Jaansalu: - lepingut ei ole, oli kokkulepe, et augustis on tehing tehtud.

Romet Piller: - oktoobris saab aasta, kui loodi kogukonnakomisjon. Vaatasin järgi, komisjon on tutvunud erinevate kogukonnajadega, külaseltsidega. Kas see ei võinud olla haridus- ja kultuurikomisjoni tegevus? Oleks saanud kokku hoida. Mis nüüd edasi saab, kui aasta on koos käidud, kas tulemusi on?

Indrek Valner: - komisjonid on sisult erinevad. Kogukonnad vajavad eraldi suhtlemist. Lõpptulemus, rahastamismudel on, ütlen ausalt Lauri taga. Pool tundi tagasi tuli Laurilt kiri. Katsume sellega edasi minna.

Tarmo Tamm: - kas saaks Coopi ristmikule teejooned? Kui tahan keerata Helme poole, hoian nii, et teine auto saaks linna poole minna. Paljud autod seisavad aga keset teed ja tekib saba, eriti suvel, kui on palju liiklejaid. Liiklusmärgid on jäänud suvel puude varju. Nt ei näe Ala külas olevat silti „Õhne jõgi“, samuti Tõrva linnas.

Maido Ruusmann: - lepime kokku, et ettepanekud, mis tulevad, edastatakse väljavõtetena. Muidu läheb meelest, mida volikogus räägiti.

Arnold Looga: - palju jäime sel aastal kasumisse Tõrva Loitsuga ja kuhu kasum läks?

Helen Elias: - Tõrva Loitsu korraldas juriidilise kehana Sihtasutus Kirik-Kammersaal. Lisaks kasutati Tartu 2024 toetusraha. Tulud ja kulud olid sisuliselt nullis. Raha me sel aastal ei teeninud.

Karl Kirt: - mis põhjusel korraldas ürituse Sihtasutus Kirik-Kammersaal ja mis üritusi korraldas Tõrva Tule-Päevade raames keegi teine?

Helen Elias: - kogu laupäevast päeva Tõrva Loits ja Tõrva Tulede Öö korraldas Sihtasutus Kirik-Kammersaal. Korraldas seetõttu, et sponsorrahasid saaks kasutada tulumaksusoodustusega. Rääkides sündmusest, mille maht ületab käibemaksukohuslase piirmäära, ei oleks olnud mõistlik seda teha vallavalitsusel ja võtta end ühekordselt käibemaksukohuslaseks.

Heli Holm: - vallavanem on saanud abipalve ukrainlastelt rehabilitatsioonivahendite soetamiseks. Mis mõtted selles osas on? Seal oli väga hinnalist aparatuuri, aga ka väga lihtsaid vahendeid, millega saaks neid aidata. Üks ettepanek oli mul see, et kuna vallal raha napib, soetada lihtsamad vahendid nagu veloergomeetrid ja kõnnirajad rahaliselt või koguda annetustena. Igal juhul peaks abipaketi teele saatma.

Helen Elias: - kindlasti tuleb neile abi saata. Suve alguses kui antud pöördumine tuli, pöördusin ka Heli sinu enda poole, sotsiaalosalakonna juhi poole ja ka Tervisekeeskuse juhi poole. Sekkusin sellesse eile aktiivsemalt, et palun vaadake, mis vahendeid meil on võimalik saada. Palun teha pöördumise ka avalike suhete spetsialistil Facebooki. Olen seda meelt, et peame kindlasti oma sõpruslinna toetama ja abi teele saatma.

Arnold Looga: - Facebooki info on väga hea, sest Tõrva jäätmejaamas on täiesti korralikke veloergomeetreid.

Ilmar Kõverik: - kui öeldi, et Sihtasutus Kirik-Kammersaal korraldas, siis ärge seostage seda selle tööga, mida mina teen. Kammersaal sellega otseselt ei tegelenud, see käis läbi selle asutuse.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

Istungi juhataja kuulutas istungi lõppenuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Maido Ruusmann
volikogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Eve Eisen
protokollija